

OSA 1: OHJE HAKIJAN SOVELTUVUUDESTA SAVUSUKELLUSKURSSILLE

Yleistä

Tämän ohjeistuksen tarkoitus on yhtenäistää sopimushenkilöstön koulutukseen hakeutuvien terveystarkastusmenettelyä. Ohjeistus on tarkoitettu terveystarkastusta tekeville lääkäreille, kurssille hakijoille, koulutuksen järjestäjille ja kurssin vastaaville kouluttajille.

Ohjeistus sisältää kaksi osaa. Tämä ensimmäinen osa sisältää yleistä sopimushenkilöstön koulutuksesta, kurssille hakevalta edellytettävät kyvykkyudet kurssin suorittamiseksi, sekä mitä vaaroja ja altisteita kurssiin liittyy. Ensimmäisen osan tarkoitus on auttaa kurssille hakevaa sekä terveystarkastusta tekevää lääkäriä ymmärtämään mitä kurssille hakeutuvilta edellytetään. Toinen osa (Lääkärintarkastusohje savusukelluskurssille) sisältää terveysvaatimukset savusukelluskurssille, terveystarkastuksen sisällön ja ohjeistuksen lausunnon laatimisesta.

Savusukelluskurssille hakevan henkilön tulee olla vähintään 18-vuotias ja hänen tulee olla hyväksytysti suorittanut vähintään pelastustoiminnan peruskurssin.

Savusukelluskurssille hakevan henkilön on osallistuttava ennen koulutukseen hakeutumista

1. terveystarkastukseen, jonka tarkoitus on varmistaa, että henkilö on terveyden ja toimintakyvyn osalta kurssille sopiva. Terveystarkastus tulee tehtynä olla ennen fyysistä toimintakykytestausta.
2. fyysisen toimintakyvyn testaukseen. Fyysisen toimintakyvyn kokonais-FireFit-indeksin arvon sekä sen aerobisen kestävyuden osa-alueen tulee olla vähintään FireFit-indeksin arvo 3.
3. soveltuvuustestaukseen koulutuksen järjestäjän ohjeistamalla tavalla.

Yleistä savusukelluskurssin koulutuksesta

”Pelastustoimintaan osallistuvalta sivutoimiselta sekä sopimuspalokuntaan ja muuhun sopimuksen tehneeseen yhteisöön kuuluvalta henkilöltä edellytetään [Pelastusopiston opetussuunnitelman mukainen koulutus](#)” ([Pelastuslaki 29.4.2011/379, 57 §](#)).

Pelastusopisto vastaa savusukelluskurssin opetussuunnitelmasta, kurssin opetusmateriaalista ja kurssin vastaavien kouluttajien kouluttamisesta ([Laki Pelastusopistosta 21.7.2006/607, 2 §](#)).

”Pelastuslaitoksen tulee huolehtia siitä, että sen sivutoimisella henkilöstöllä sekä sopimuspalokunnan ja muun sopimuksen tehneen yhteisön henkilöstöllä on 57 §:n 2 momentissa säädetty koulutus” ([Pelastuslaki 29.4.2011/379, 56 §](#)).

Savusukelluskurssin tarkoitus on antaa koulutuksellinen valmius siihen, että henkilö kykenee työnantajan perehdytyksen jälkeen osallistumaan savusukellusta edellyttäviin tehtäviin ([Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 5.5.2011/407, 7§](#)).

Hakijalla ei saa olla sellaista sairautta, vikaa tai vammaa, joka alentaa hakijan toimintakykyä siinä määrin, että hakija ei selviydy kurssilla opiskeltavista tiedoista ja taidoista, joita tarvitaan

pelastustoiminnan vaativissa tehtävissä ([SM 2016: Ohje pelastushenkilöstön toimintakyvyn arvioinnista ja kehittämisestä](#)).

Savusukelluskurssin suorittamisen edellytyksenä on, että kurssilainen kykenee

- opiskelemaan suomen tai ruotsin kielellä.
- käyttämään digitaalisia välineitä opiskeluun ja viestintään.
- toimimaan pelastusryhmän jäsenenä ja tiiviisti savusukellusparin kanssa. Tämä edellyttää hyviä sosiaalisia taitoja ja yhteistyökykyä.
- tekemään käsillään niin hienomotoriikkaa kuin riittävää puristusvoimaa edellyttäviä tehtäviä esimerkiksi tekemään solmuja ja liittämään paloletkuja.
- [pukeutumaan](#) nopeasti ja pitämään yllään raskasta suojainkokonaisuutta eli paloasua, paineilmahengityslaitetta ja muita savusukeltajan varusteita.
- kävelemään, konttaamaan ja ryömimään ”sokkona” (näkyvyys peitettynä) savusukeltajan varusteissa kantaen selässään paineilmahengityslaitetta ja hengittämään koko kasvot peittävän kasvo-osan kautta yhtäjaksoisesti 30 minuuttia. Suojainkokonaisuuden paino on noin 20 kg. * (lisätietoa lopussa)
- siirtämään aikuisen kokoisen pelastusnuken tavanomaisesta asuinhuoneistosta ulos.
- nostamaan, siirtämään, käyttämään ja kantamaan erilaisia pelastus-, sammutus- ja raivausvälineitä ja -laitteistoja esimerkiksi hydraulisia pelastusvälineitä, moottoriruiskuja ja savutuulettimia (yksin käsiteltävät välineet paivavat enimmillään 25 kg).
- kantamaan suojainkokonaisuuden lisäksi sammutus- ja pelastuskalustoa portaissa.
- sammuttamaan suihkuputkella. Paineellinen vesi paloletkussa aiheuttaa voimakasta työntövoimaa, minkä suihkuputken käyttäjän tulee pystyä ”ottamaan vastaan”.
- ottamaan tikkaat sammutusauton katolta, kantamaan, kokoamaan ne parin kanssa sekä kiipeämään tikkailla.
- laskeutumaan asianmukaisilla putoamissuojaimilla köyttä pitkin 3 metrin korkeudelta.

Savusukelluskurssilla esiintyviltä altisteilta ja vaaroilta suojaudutaan tarvittavilla henkilösuojaimilla ja oikeilla työtavoilla. Savusukelluskurssilla mm.:

- lämpötila- ja sääolosuhteet vaihtelevat ulkona toteuttavien harjoitusten osalta. Talvella sammutusvesi aiheuttaa liukkautta jäätyessään.
- sammutusauton ja muiden koneiden moottorit ovat tyypillisiä kovan melun aiheuttajia.
- käsitellään puhdistuskemikaaleja huoltojen yhteydessä (auton, letkujen, kaluston, paineilmahengityslaitteiden ja varusteiden pesussa).
- käsitellään polttoaineita ajoneuvojen ja kaluston tankkausten yhteydessä.
- harjoitellaan keinosavussa.
- harjoitellaan oikean tulipalon kaltaisissa simuloituissa olosuhteissa. Tavanomaisia simulaattoreita ovat sisäpalosimulaattorit, joissa poltetaan puu- ja levymateriaaleja. Simulaattorin olosuhteet ovat hyvin lähellä oikean huonepalon olosuhteita. Tilassa on savua, liekkejä ja korkea lämpötila. Savu peittää näkyvyyden lähes kokonaan. Savu sisältää haitallisia, myrkyllisiä ja syöpävaarallisia aineita. Lämpötila nousee katossa noin 800

asteeseen. ([Savusukellusopas 2021](#), [Vähentääkö Skellefteå malli palomiesten altistumista operatiivisessa työssä? 2016](#))

***Paineilmahengityslaitte** on hengityksensuojain, joka suojaa käyttäjäänsä toimintaympäristössä ilman epäpuhtauksien (kuten erilaisten pölyjen, savujen, kaasujen tai höyryjen) haittavaikutuksilta, hapen puutteelta ja kuumuudelta. Paineilmahengityslaitteessa hengitysilmana käytetään paineellista ilmaa. Pelastustoiminnassa käytettävissä paineilmahengityslaitteissa käyttäjä kantaa selässään paineilmäsäiliötä, mikä tekee liikkumisesta helpompaa kuin kiinteällä letkulla toimivat laitteet. Turvapaineellinen paineilmahengityslaitte annostelee hengitysilman käyttäjälle pienellä ylipaineella ja uloshengityksessä käyttäjän pitää ”voittaa” uloshengitysventtiilin vastus. Uloshengitysvastus ei saa olla 10 mbar suurempi (EN 136). ([TSK 35, 2006/2008](#), [Savusukellusopas](#).)